

УДК 947.084

Юрчак О. - ст . гр. БМп-22

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Науковий керівник: доцент Савчин Т. О.

Багато чого в культурі ХХІ ст. робить її зовсім іншою в порівнянні з усією попередньою. Світ культури ускладнився і розширився. Породжені людиною техніка і технології вирішальним чином визначають умови людського існування, змінюючи ландшафт і клімат. Створюються нові види мистецтва. Зовсім не випадково сучасну західну цивілізацію іменують техногенною. Розвиток культури відбувався у дуже складному глобальному політичному контексті: дві світові війни, виникнення і крах тоталітарних режимів, розкол світу на дві суспільні системи, криза і крах соціалістичного ладу. Все це не могло не викликати драматичні потрясіння.

Сьогодні вже для всіх очевидний цілий комплекс глобальних проблем, від вирішення яких залежить майбутнє: негативний вплив на природне середовище, погіршення екологічних умов життя людей, різке, і не завжди виправдане, збільшення витрачання природних ресурсів; посилення нерівномірності у рівнях соціально-економічного розвитку між промислово розвиненими і країнами, що розвиваються; створення зброї масового знищення; безперервні військові конфлікти; різке розширення можливостей людини впливати на умови свого існування, особливо на природу, створювати і перетворювати штучно матеріально-речове середовище; криза духовності, яка характеризується передусім відчуженням мас від культурних надбань нації та людства (можна зазначити, що духовна криза різко загострилася після першої світової війни. В духовному відношенні наслідки цієї війни були, мабуть, більш руйнівними, ніж в матеріальному. Християнські цінності, які протягом тисячоліття були духовною підвалиною європейської культури, зазнали серйозного тиску з боку примітивних націонал-шовіністичних ідей та емоцій. Руйнівниками духовних засад культури були й революції, зокрема в російській імперії. З одного боку, революції переборювали занепадні форми життя, з іншого - вони були пов'язані з пробудженням й посиленням культу тотального руйнування старого); витіснення духовних цінностей на периферію людської свідомості, пануванням стереотипів масової псевдокультури. (дослідники зазначають, що людина втрачає свою індивідуальність, а разом з нею і потребу в духовному самовдосконаленні за допомогою культури. Внаслідок досконалої системи розподілу праці, коли відточується лише якась одна виробничо-професійна функція, індивід стає деталлю машини, а культура - індустрією розваг); - індустріалізація культури стала однією з закономірностей нашого століття. Наслідки цього процесу є суперечливими в духовному відношенні: з одного боку, розвинута техніка репродукування та тиражування робить мистецтво доступним для широкої аудиторії, з іншого - загальнодоступність творів мистецтва перетворює їх на предмет побуту, знецінює. Полегшеність та спрощеність сприйняття робить непотрібною внутрішню підготовку до спілкування з мистецтвом, а це різко знижує його позитивний вплив на розвиток особистості.

Це лише деякі негативні процеси, які характеризують стан культури ХХІ ст. Але на тілі кризових явищ вже вимальовується інша тенденція, яка, на думку багатьох філософів та культурологів, повинна стати провідною - це не повернення людства до "лона" культури, його духовне оздоровлення.